

JUTRANJE NOVOSTI

Izhaja vsak dan zjutraj, izvemši pondeljke.

Mesečna naročnina:

v Ljubljani Din 10.—, po pošti Din 12.—, inozemstvo Din 20.—

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/l. — Telefon št. 213

Brzjavni naslov: „Novosti-Ljubljana“.

Upravništvo: Marilj trg št. 8. — Telefon št. 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.238.

Rešitev reškega vprašanja in naša severno-zapadna meja.

Za nas Slovence najbolj aktualno zunanje politično vprašanje je danes vprašanje Reke. Po zadnjih časopisnih vesteh namerava Italija po faktični aneksiji Reke proglasiti isto tudi formalno. Radi tega je vitalnega pomena, da si vsi naši državljani svojo lastno sodbo o tem za celotno kraljevino posebno pa za nas Slovence velevažnem vprašanju, da ne nastanejo po izvršenih faktih zopet brezplodna zabavljanja in neresne rekriminacije.

Poglejmo torej golim faktom v oči usmerimo le na podlagi teh naše delovanje in naše zahteve.

Res je dvomljivo, da bi postala reška država v doglednem času v resnici samostojna in neodvisna. Pretežni vpliv Italije daje in bo dal edino smer in inicijativno vsaki in tudi gospodarski politiki Reke, če tudi tje v škodo. To bo mogoče spremeniti končno najbrž vendar le s silo.

Ne dvomimo, da bo naša vlada vztrajala na korektnem stališču, da sklenjene pogodbe veljajo in po današnjih vesteh le tudi razvidno, da odobravajo vse stranke, da naša država odloži vsak prirastek na spremembo predložiteljnih pogodb. Le če ne bi pomagal noben apel na Društvo narodov oziroma na razsodnika in bi se morala naša kraljevina začasnoma ukloniti s svojimi sili, bi bilo treba premišljati, kako se more rešiti vsaj to, kar bi moralo naši kraljevini že po londonski pogodbi pripasti.

Italija stremi po aneksiji Reke. Po njenih predlogih naj bi postala Reka s pristaniščem sestaven del kraljevine Italije, naši državi bi ostal Baroš in Delta in prepuščeno bi se ji še gotovo podobne v reškem teritoriju, v katerih je večina jugoslovenska.

Aneksija Reke nasprotuje rapalski pogodbi in santmargheritskim konvencijam. Na drugi strani pa je pripadnost Delte in Baroša že pogodbeno zagotovljena, zato ne more služiti za nikakršno kompenzacijo. Kakor poročajo časniške vesti, bi naša država v danem slučaju zahtevala za Reko — Zader.

Gospodarski pomen Zadra je za nas minimalen, njega posest bi zboljšala le nekoliko prometne razmere z južno Dalmacijo.

Predpostavljeno, da bi vendar le prišlo do takih pregovorov, je pa vendar težko verjetno, da bi bili Italijani pripravljeni odstopiti v kompenzacijo popolnoma že anektirano mesto in nam ta kompenzacija absolutno ne bi zadostovala. Ako bi vendar le prišlo do novih pogajanj glede reškega problema in sicer v gori označenem smislu bo vse-kakor potrebno, da naši državljani pri tem uvažujejo tudi drug izredno važen moment, t. j. interese slovenskega dela našega naroda. Ideja ujedinjenja to zahteva!

Današnja meja na slovenskem delu kraljevine SHS je še neugodnejša, kot bi bila prava razvodna mejna črta med Savo in Jadranom, ki je bila po besedilu londonskega dogovora z dne 26. aprila 1915 kot meja predvidevana, seveda ne pa v karti, priloženi temu besedilu, pravilno zarisana, ker sta Unec in Pivka podana kot reki Jadrana in ne kot pritoka Save, kakršna sta v resnici.

Uvaževati je nadalje, da pritegne današnja meja brez vsake strategične potrebe za sosednjo državo gotov del čisto slovenskega ozemlja Italiji. Možno bi pa bilo začrtati mejo, popolnoma lednake strategične vrednosti, ki pusti na italijanski strani, istotako kot dose-danja, vse dominujoče gorske grebene (Trnovski gozd, Nanos, Snežnik) — Jugoslaviji pa nekatere obmejne slovenske kraje, ki so danes priključeni Italiji (Postojna, St. Peter, Idrija).

Slovinci so po rapalski pogodbi bili primorani žrtvovati eno tretjino

kompaktno naseljenih svojih sorojakov. Te ogromne žrtve so Slovenci morali doprinesiti predvsem za dosego dvomljivega uspeha — samostojne reške države.

Ravno neodvisna Reka naj bi nudila slovenski in delu hrvatske trgovine iztočišče na morje in naj bi bila nekakšna silno nezadostna kompenzacija za ogromne žrtve, ki sta jih doprinesla predvsem slovenski in tudi hrvatski del našega naroda. To so gola in najkrajše očrtana fakta.

Za Italijo tvori danes eminentno važen postulat italijanske nacionalne politike posest Reke. Tu leži jedro.

Če naj se reši reško vprašanje na način, da ne spremeni državno-pravni položaj Reke in da postane Reka s pristaniščem, seveda brez Baroša in Delte, sestaven del kraljevine Italije, se to pač ne sme zgoditi, ne da se sočasno vzame v poštev vsaj delna korekcija naše severo - zapadne meje — v gori omenjenem smislu.

Naša kraljevina naj bi pridobila mal del obmejne ozemlja s kompaktno naseljenim slovenskim prebivalstvom in pa možnost slobodne izrabe reške železnice.

Taka rešitev, ki bi ne prinašala naši sosedni nikakršnih bistvenih žrtev in ki bi prav nič ne zmanjšala strategične vrednosti meje, bi bila posebna korist za Italijo tako v nacionalnem kot gospodarskem oziru. Taka prijateljska rešitev bi za tem omogočila i povoljno rešitev reškega vprašanja glede defilne ureditve našega izvoza preko Reke in Trsta. Če pride kraljevina SHS v posest železniške zveze preko St. Petra z Reko, ali vsaj večjega dela te železnice in bi ji tudi ostali del služil v uporabo, bo predvsem izvoz Slovenije in gotovega dela Hrvatske tembolj, gravitiral na reško luko.

Reka pa tudi Trst postaneta lahko — če njuni luki nudita naši državi gotove gospodarske ugodnosti — glavni iztočišči vsega prekomorskega prometa severo - zapadnega dela naše kraljevine. Za našo državo pa odpadejo znatne investicije za nove železnice do morja in luke v severnem Jadranu.

Obe imenovani, za jugoslovensko zaledje navezani pristanišči, bi imeli od podobnega aranžma le izredno gospodarsko korist in s tem tudi cela sosedna država.

Pomisliti je potrebno, da med industrijo Italijo in agrarno Jugoslavijo gospodarskih nasprotstev ni. Pošten sporazum in resnično prijateljstvo Jugoslavije bi nudilo Italiji i pri njeni srednjemorski politiki neprecenljivo oporo!

Prepričani smo, da bo Narodna radikalna stranka, ki je že tolikokrat pokazala svojo velikopoteznost in dalekovidnost v reševanju vprašanj, ki se tičejo obdržavnih koristi, zastavila svojo vplivno in važno besedo, tudi za te vitalne slovenske zahteve, ki pa so sicer i obdržavne. S tem bo Narodna radikalna stranka najeklatantnejše dokazala, da ni le stranka, ki zastopa interese in težnje enega dela našega naroda, marveč stranka, ki ima doberbit celokupnega naroda pred očmi, stranka, ki se bori za opravičene zahteve ne le srbskega in hrvatskega, ampak z isto vnamo in vztrajnostjo tudi za težnje slovenskega dela našega naroda in to v času, ko se ostale stranke mrcvarijo v nadvse ogabnem medsebojnem boju, pozabivši pri tem vitalne interese svojih volilcev in naroda.

Narodna radikalna stranka bo brezdvomno uporabila v predmetni zadevi ves vpliv svoje politične sile in trdno verujemo, da ne brez uspeha. Za to delo pa bo slovensko ljudstvo ohranilo tej stranki globoko hvaležnost ter obenem neizbrisno zaupanje in respekt.

ZA IZBOLJŠANJE NAŠEGA PROMETA.

Beograd, 13. julija. (B) Kabinet je odobril in stavil na razpolago ministrstvu za promet kredit 90 milijonov dinarjev za izboljšanje prometa. Ta znesek bo najbrže zadostoval za dobro ureditev našega prometa in za ugodno potovanje po železnicah.

Mariborski občinski svet.

(Poročilo na 2. strani)

Narodna skupščina.

Načelna debata glede zakona o ustroju vojske. Klerikalci in socializem.

Beograd, 13. julija. (Z) Danes ob 9. predpoldne se je nadaljevala v skupščini načelna debata glede zakona o ustroju vojske. Prvi je govoril Boža Maksimović, ki je v imenu vladine večine kot poročevalec odbora navajal ugodnosti novega zakona. Za njim je govoril klerikalec Škulj, ki je prečital odvojeno mišljenje svojega kluba. Kritiziral je ustrojstvo vojske in je zastopal stališče, da se mir med narodi more doseči le tedaj, ako se država ne naslanja na vojsko. Na koncu je rekel, da je ta vojni zakon sličen trojanskemu konju, ki v notranjosti svojega telesa prinaša narodu nova bremena. Zaradi te izjave je nastal med govornikom in poslancema Maksimovićem in dr. Lukiničem prepir. Dr. Lukinič je rekel, da ima ta konj po vsej priliki v svoji notranjosti klerikalce. Poslanec Divac (socialist) kritizira stališče, ki so ga v narodni skupščini zavzeli klerikalci, in zlasti podčrtaval hipokrizijo SLS. Za tem pravi, da klerikalci ne poznajo socializma in da je bil dr. Korošec prvi, ki je po osvobojevanju zlomil veliko delavsko gibanje, t. j. železničarsko stavko. Dr. Korošec je preko pokrajn-

skega namestnika, klerikalca dr. Brejca leta 1920, dal pobiti v Ljubljani 21 delavcev. Na ta očitek poslanca Divaca niso klerikalci ugovarjali. Posl. Divac je nato pojasnjeval stališče socialistov napram vojski in rekel, da so socialisti za domovino in za zakonitost, t. j. za vzdrževanje enotnega reda v državi. Nato je dejal, da obstoji v državi na eni strani buržujsko - kapitalistični red, na drugi strani pa nezadovoljna masa industrijskega delavstva. Omenjal je nekoliko primerov o nesocialističnosti buržujsko - kapitalističnega reda, posebno napram onim, ki so se po zakonu zadolžili domovini, a so prišli iz vojne kot pohabljeni. Invalidi še do danes niso zavarovani in niso dobili priznanja s strani buržujsko - kapitalističnega razreda. Kot nasprotne z današnjim redom, ki vlada v vojski, je omenjal primere, ko je vojska intervenirala o priliki stavke v Bakru. Obsojal je postopanje ministra vojne, da je moštvo vojne mornarice dal na razpolago privatnim družbam.

Potem je bila seja zaključena. Prihodnja seja je določena za jutri dopoldne.

Politična situacija.

Beograd, 13. julija. (Z) »Tribuna« piše: Vznemirjenje v radikalnem klubu se polagoma plega. Rekonstrukcija vlade se je odgodila za nedoločen čas. Ministrski predsednik Pašić je zopet gospodar v klubu in drži v svojih čvrstih rokah državno krmilo varno in mirno. Vsi nasprotniki vlade in radikalov so se veselili, da v njihovi vrstah ne bo vse tako, kakor bi moralo biti. Sedaj pa se je vse pomirilo, in opozicija vidi v obžalovanjem, da je vlada danes trdnjša kakor kdaj prej. Čeprav je v radikalnem klubu več struj in naziranj, je g. Pašić vendarle odstranil vsa separatistična stremeljenja, in sedaj stoji vseh 108 radikalnih poslancev za vlado kot en moč. Muslimani so v načelu določili svoje nadaljnje postopanje. Več kot gotovo je, da

bodo sledili zgledu klerikalcev in ostali v Beogradu. Dr. Korošec, glavni federalistični vodja, ve prav dobro, da sedaj nikakor ne kaže zapustiti Beograda.

Beograd, 13. julija. (Z) Muslimanski poslanci odpotujejo vsi nocoj v Sarajevo, kjer se sestanejo jutri dopoldne k seji centralnega odbora stranke. Na tej seji bo poročal klub muslimanskih poslancev o svojem delovanju v narodni skupščini. Razen tega bodo razpravljali tudi o novem stališču klerikalcev, ki so ga zavzeli v nedeljo na svojem zborovanju v Celju. Določile se bodo nove smernice za nadaljnje delovanje kluba v parlamentu. Med muslimanskimi poslanci se ne opaža nikakršno stremeljenje za tem, da bi zapustili Beograd.

Naše posojilo v Franciji.

Pariz, 13. julija. (Agence Havas) Zbornica je dovolila posojilo 300 milijonov frankov za kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Pariz, 13. julija. (B) Včeraj dopoldne je dovolila francoska zbornica kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev posojilo v znesku 300 milijonov frankov za državne potrebe. Proti so bili le komunisti, navajajoč, da oborožuje Francija Poljsko, Rumunijo in kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev proti Rusiji. Poročevalec Louis Morin, podpredsednik zbornice, je navdušeno govoril o naši kraljevini in izrazil zahval Franceja za našo hrabrost. Naglašal je napore Srbije in njene vrline ter hvalil

naše begunce za časa vojne in naše dijače v Franciji. Komunisti so izjavili, da nimajo ničesar proti kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, da pa žele dobiti prepričanje, da se ti krediti ne bodo porabili za izoliranje Rusije. Ministrski predsednik Poincaré je odgovoril, da Srbija nikakor nima takih namenov, da pa veleposlaniška konferenca, čije predsednik je on sam, dobro ve, da Madžari in Bolgari niso izvedli vseh določb mirovnih pogodb in da kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev leži med tema dvema državama. — Nato je bil zakonski predlog o posojilu sprejet z ogromno večino 498 glasov.

Reparacijski problem.

Dr. Beneš o položaju.

London, 13. julija. (K) Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš je imel danes pri zajtrku govor, v katerem je izjavil, da politični položaj lahko postane zelo resen. Rešitev sedanjih problemov bi mogla doseči zedinjeno Evropo.

Pariz, 13. julija. (K) V razgovoru s sotrudnikom lista »Chicago Tribune« je izjavil češkoslovaški minister za zunanje zadeve dr. Beneš sledeče: Po pregovorih z angleškimi državniki upam, da bo Amerika prevzela vlogo velikega posredovalca pri ureditvi evropskih problemov. Najprej morata priti Anglija in Francija v ruhrskem vprašanju do sporazuma. Potem se mora skušati doseči sporazum Velike antante z Nemčijo v velikih obsevih. Še-le potem se sme pričakovati sodelovanje Amerike, katero je pripravno, da trajno zagotovi evropski mir. Dr. Beneš je izjavil nadalje, da ni nikdar dvomil na rešitvi težkih evropskih problemov z ameriško pomočjo in razume, da Zedinjene države dajejo prednost svojim lastnim interesom. Toda ameriški interesi se ščitijo najbolje tako, da je Amerika sodelujoča na evropskih poslih. Dr. Beneš je izjavil končno, da je angleško-francoska zveza sedaj zagotovljena in je izrazil svoje za-

dovoljstvo v uspehi svojega potovanja. Dr. Beneš se vrne v soboto v Pariz, kjer se bo razgovarjal z ministrskim predsednikom Poincarejem, nato pa bo odpotoval na konferenco Male antante v Rumunijo.

Pariz, 13. julija. (Agence Havas) »Echo de Paris« javlja, da se bo danes predpoldne vršil ministrski svet, na katerem bo ministrski predsednik Poincaré obrazložil svoje stališče o tem, kako bi se moglo, kakor se je izrazil angleški ministrski predsednik Baldwin, priti do sporazuma o načrtu odgovora, ki bi se naj dal Nemčiji. Ministrski predsednik Poincaré bo najbrž izrekel željo, da se še prej razgovori tozadevno z belgijskim kabinetom.

Pariz, 13. julija. (Agence Havas) »Matin« piše, da bo francoska vlada angleški predlog preizkušala v pomirljivem duhu in da ne bo odklanjala koncesij, ako so te pripravne, da nazaranja obeh držav zblizajo in ako ne tangirajo bistvenih interesov Francije.

London, 13. julija. (Reuterjev urad.) Oficialno poročilo pravi: Načrt odgovora Nemčiji bo brez odloga izgotovljen in bo zaveznikom odposlan najbrž v teku prihodnjega tedna.

Reško vprašanje.

Beograd, 13. julija. (Z) Minister za zunanje zadeve dr. Ninčić je ozdravil in je bil danes dopoldne zopet v narodni skupščini. Dr. Ninčić se je dogovoril s člani posvetovalnega odbora za pismorske zadeve, da se začne danes dopoldne razprava o uradnem poročilu glede stanja pregovorov med našo državo in Italijo in glede vprašanja ureditve reške države. V parlamentarnih krogih se temu vprašanju posveča posebna pažnja. Smatra se, da je ta zadeva dospela v kritično fazo. Izgledi so zelo slabi, ker so Italijani začeli odkrito pretiti.

Rim, 13. julija. (K) »Giornale d'Italia« javlja iz Beograda: Ministrski svet se je včeraj bavil z reškim vprašanjem, ki je stopilo v kritični stadij. Dr. Rybaf je bil poklican v Beograd.

Beograd, 13. julija. (Z) Kakor vse kaže iz dogodkov zadnjih dni, ni mnogo upanja, da se bo dal jadranski spor med našo državo in Italijo rešiti v sporazumu. Italijani potrjujejo to bolezen s svojimi zahtevami, ki so jih začeli stavljati poslednje čase, in italijansko časopisje odkrito grozi, da bo Italija anektirala Reko. Pravi tudi, da je to gotova stvar.

Beograd, 13. julija. (B) Danes dopoldne je imel posvetovalni odbor za rešitev jadranskega spora sejo, na kateri je predložil zunanji minister dr. Ninčić uradno poročilo o stanju pregovorov med našo kraljevino in Italijo glede ustanovitve neodvisne reške države.

Razkrinkovanje frankovcev.

Zagreb, 12. julija. (Z) Dr. Ga-gliardi, bivši član hrvatskega odbora na Dunaju je prišel v Zagreb, kjer ga je sprejel pokrajinski namestnik dr. Čičić. Potem je dve uri konferiral s šefom policijske direkcije z g. Urbanijem. Kakor javljajo nekateri zagrebški listi, je bilo na temelju njegovih informacij v teku današnje noči aretiranih v Zagrebu 20 oseb. Med temi se nahaja tudi en pronsiran avstrijski častnik.

Posojilo mariborske mestne občine.

Beograd, 13. julija. (Z) Finančni minister dr. Stojadinović je dovolil mariborski mestni občini najeti posojilo v znesku pol milijona švicarskih frankov, ki ga potrebuje za regulacijo mesta, za instalacijo električne centrale in za razna druga javna dela.

Bojkot naših ladij v inozemstvu.

Sušak, 13. julija. (Z) Mednarodna zveza transportnih delavcev je ponudila Zvezi jugoslovenskih pomorcev sodelovanje in je predlagala bojkot jugoslovenskih parnikov v vseh inozemskih pristaniščih. Zveza jugoslovenskih pomorcev je sprejela to ponudbo. Danes se proglasi bojkot naših ladij v inozemstvu. Stavka mornarjev, ki je bila do danes omejena le na obrežno plovbo, se bo sedaj razširila najbrže tudi na dolgo in veliko plovbo.

VOJAŠKI IN URADNIŠKI ZAKON.

Beograd, 13. julija. (B) Finančni minister dr. Stojadinović je govoril o finančnim junktomom med vojaškim in uradniškim zakonom in rekel, da lahko stopi vojaški zakon takoj v veljavo, dočim bi se uveljavil uradniški zakon z novim letom, ko bodo začeli prihajati višji dohodki iz izrednih davkov. Za uveljavljenje vojaškega zakona je treba 195 milijonov dinarjev več kot dosedaj, ako se sprejmejo one častniške plače, ki jih predvideva zakon o ustroju vojske in ako se draginski doklade ne znižajo, in 45 milijonov, ako se doklade znižajo.

VREMENSKO POROČILO.

Dunaj, 13. julija. (Uradno) Pas visokega tiaka se pomika vedno bolj proti jugu. Vreme je v Avstriji jasno in toplo. Mestoma je temperatura dosegla 30 stopinj. Napoved: Jasno, vroče, lahko nagne-nje k nevihtam, kraljevni vetrovi.

Današnje prireditve.

V Ljubljani:

Kino Matica: »Kri-kri.« — Lya Mara. Kino Tivoli: »Čuda džungle.« V. del. Kino Ideal: »Človek pred 100.000 leti.«

Nočna lekarniška služba v Ljubljani: Tekoči teden: lekarna Piccoli na Dunajski cesti in Bakarič na Karlovyi cesti.

POVRATEK KRALJICE MARJE.

Beograd, 13. julija. (B) Ni. Vel. kraljica Marija se povrne 15. t. m. iz Bukarešte v Beograd.

STINNES OBIŠČE BEOGRAD?

Berlin, 13. julija. (B) Kakor se doznava, je zaprosil znani industrijec Hugo Stinnes za potni list za Zagreb, Beograd in Niš.

Pred stavko v trboveljskem revirju

Od »Zveze rudarskih delavcev« v Trbovljah smo dobili dodatna poročila, ki pa smo jih, žal, prejeli prepozno, da bi jih mogli natisniti v današnji številki, posebno pa še, ker so bile priložene tabele. Vendar pa bomo spregovorili za bedne rudarje, kateri se potegujejo za svoje pravice.

Dne 10. t. m. so podpisane strokovne zveze vložile na rudarsko glavarstvo in pokrajinsko upravo sledečo vlogo, pri kateri se nam zopet zdi umestno pripomniti to, kar smo zapisali v včerajšnji številki, namreč, da vlada v smislu obstoječih zakonov civilno pravnega reda in obsega državlanskega zakona ni upravičena družbe prisiliti na regulacijo mezd, ker je družba privatno pravna oseba in prosto lahko razpolaga s svojo imovino. Sicer pa bilježimo zaenkrat vse skupaj kot kronisti, pridržujoč si pravico, da bomo o vseh nejasnostih naknadno poročali. Dotična vloga se glasi:

P. n.
Rudarskemu glavarstvu in pokrajinski upravi za Slovenijo
v Ljubljani.

Vsled neznosnih življenjskih razmer prisiljeni, smo morali vložiti trboveljski

družbi spomenico, katera vsebuje naše minimalne zahteve.

Na dosedanjih dveh pogajanjih se vsled odklonilnega stališča zastopnikov trboveljske družbe ni moglo doseči nobenega sporazuma posebno pa ne, ker je tudi zastopnik vlade g. nadsvetnik ing. Lipold v imenu vlade izjavil, da smatra zahteve za pretirane.

Vsled tega zavlačevanja narašča med rudarji razburjenje in podpisane organizacije ne bodo mogle zadrževati rudarjev, da se poslužijo samopomoči, če se v kratkem najdalje do sobote 14. t. m. ne skliče nova pogajanja, ki pa morajo biti resno mišljena in ne samo fiktivna, kot so bila zadnja, ker znano nam je, da ing. Heinrich brez zastopnika Zveze Industrijev ni opolnomočen skleniti nobene pogodbe. Prosimo torej, da se ponovna pogajanja vršijo v taki sestavi kot je bilo doslej običajno v prisotnosti vseh merodajnih faktorjev.

Ker se odklanja stavišne zahteve kot pretirane, brez navedbe, kaj je pretirano in ker nečemo vzbudivati utisa, da vstrajamo trdovratno na »pretiranih zahtevah« prosimo, da se na bodočih pogajanjih kot prva točka obravnava eksistenčni minimum za težkega delavca, ker je ravno eksistenčni minimum, ki odgovarja potrebam človeškega organizma bil podlaga za naše zahteve.

Glede doklad za družinske člane moramo izjaviti, da so družinske doklade vplelane proti naši volji, na pritisk trboveljske družbe in vlade in se čudimo, da se tako

družba kakor tudi vlada sedaj postavljata proti dokladom.

Priznavajoč pravilnost principa enako delo enaka plača, smo pripravili tudi na to, da se odpravijo dokladi, če bodo minimalne plače take, da bo mogoče z njimi živeti tudi oženjenim s številno družino.

Ponavljajoč svojo prošnjo za sklicanje ponovnih pogajanj do sobote 14. julija v svrhu ugotovitve eksistenčnega minimuma, je naša dolžnost, da opozorimo vlado na razburjenje, ki je nastalo vsled zavlačevanja in omalovaževanja pogajanj. Podpisane organizacije se bojijo, da bodo rudarji posegli po samopomoči, če se ne bi ugotovilo tej naši prošnji.

Trbovlje, dne 10. julija 1923.
Slede podpis Od Zveze rudarskih delavcev, Narodno-socialne zveze in Strokovne zveze rudarjev.

Od Trboveljske premogokopne družbe smo istotako prejeli danes sledeče poročilo:

Uredništvo »Jutranjih Novosti«
Ljubljana.

Z ozirom na članek »Mezdnó gibanje rudarjev pri Trboveljski premogokopni družbi v št. 137 Vašega cenj. lista prosimo, da priložite v svrhu pravilne orientacije javnosti sledeče pojasnilo:

k točki a) omenjenega članka:
Od strani Zveze rudarskih delavcev navedene številke so absolutno nepravilne.

V mesecu maju t. j. zadnji mesec, od katerega ima družba točne podatke, si je zaslužil kvalificirani delavec t. j. kopač na glavnem premogovniku v Trbovljah z vsemi dokladi vred povprečno Din 67.83 na št. št. Povprečni denarni prejemki celokupnega delavstva na premogovniku so znašali za delavca Din 49.58 na št. št.

Samo iz teh števk se lahko razvidi, da je delavstvo pri Trboveljski premogokopni družbi, posebno, če se upošteva, da se dela samo 8 ur, boljše plačano kot delavstvo slične ali tudi druge stroke v cel državi.

Kako pretirane so nove delavske zahteve se najbolj jasno razvidi samo iz zahteve delavstva, naj znaša družinska doklada Din 15.— za ženo in Din 12.50 za vsakega otroka na št. št. Če bi se ugodilo tej zahtevi, bi prejemal vsak družinski oče z ženo in 5 otroci samo na družinskih dokladah Din 77.50 vsaki dan, za kateri izdelek ne bi bilo absolutno nobene protivrednosti.

K točki b): Družba si je pridobila potrebna sredstva za investicije v prvi vrsti s povzemanjem družbene glavnice, s prodajo premogovnika Karpan in samo v najmanjšem obsegu iz poslovnega dobička.

Največ denarnih sredstev se je porabilo za zgradbo novih modernih stanovanj. Družba je zgradila po preobratu stanovanjskega posloja za 924 oženjenih in 1795 samskih delavcev in samo eno poslopje za ravnatelja novega premogovnika Rajhenburg.

Delnica je notirala pred vojno na borzi ca. 350 zlatih kron t. j. po današnji denarni vrednosti Din 5740.— za delnico. Sedaj notira delnica približno Din 1100.—

Medtem ko se je izplačalo pred vojno 12 zlatih kron t. j. približno Din 196.80 dividende na delnico je znašala najvišja dividenda po preobratu Din 25.—, ali pa ca. 1.5 zlatih kron.

K točki c): Cene premogu so najnižje v cel državi in daleč pod svetovno pariteto. Najjasnejši dokaz temu je, da družba kljub visoki tovarniški eksportni premog v Italijo, Ogrsko in Avstrijo, celo v Solno-graško in pride premog tam kljub visoki tovarniški še vedno cenejši, nego inozemski premog. Družba konkurira uspešno tudi kljub visoki tovarniški od Din 1500.— za vagon — v Vojvodini in prodaja premog celo v Niš.

Zahvaljujemo se Vam vnaprej za Vašo prijaznost in beležimo

z odličnim spoštovanjem
Trboveljska premogokopna družba
Sledita dva podpisa.

Kar smo že nešteto krat povdarjali, to povdarjamo tudi danes: NRS se je vedno zavzemala za malega človeka in to bo, kolikor je le v njeni moči, storila tudi v meznem gibanju trboveljskih rudarjev. Zelim le, da ostane mezdno gibanje strogo strokovno, ter da se ne bodo dali rudarji zapeljati po kričanju te ali one stranke.

Prosper Mérimée:

Verne duše v vicah.

(Nadaljevanje.)

»Moj meč?« je rekel don Juan, ki je šele tedaj opazil da ga ne drži v roki. ... Ne vem ... najbrž sem ga pustil tam.

»Za vraga!« je zavpil don Garcia, »in na ročaju je vaše ime.«

V tem trenutku sta videla, da se odpirajo vrata in da se zbirajo ljudje iz sosednjih hiš okoli umirajočega. Od druge strani ulice pa se je hitro približevala četa oboroženih ljudi. Bila je najbrže straža, katero je priklicalo vpitje godcev in borbnih hrum.

Don Garcia si je pomaknil klobuk na oči, si zakril s plaščem spodnjo polovico obraza, da ga nihče ne bi mogel spoznati, in se vrgel kljub vsem nevarnostim med zbrane ljudi. Upal je, da se mu morda posreči najti meč, ki bi brezdvomno izdal krivca. Don Juan ga je videl, kako bije na desno in levo, ugaša luči in prevrača vse kar mu je na pote. Kmalu je zopet pritekel na vso moč držeč v vsaki roki orožje: vsa patrulja mu je sledila.

»Ah don Garcia,« je vzkliknil don Juan, ko je sprejel ponujani mu meč, »kako vam moram biti hvaležen.«

»Beživa, beživa,« je zavpil Garcia, »Sledite mi in če vam kak lopov pride preblizu, ga pa dajte, kakor ste onega.«

Obadva sta se vrgla v beg z vso brzino, katero je še povečaval strah pred gospodom corregidorjem; le-ta je bil proti študentom še vse bolj strog kakor proti tatovom.

Don Garcia je poznal Salamanko do zadnjih kotičkov in se je spretno zatekal in umikal v stranske ulice in v samotne aleje, tako, da mu je don Juan komaj sledil. Sapa jima je že pohajala, ko sta naletela v koncu neke ulice na trumo študentov, ki so se izprehajali prepevajoč ob igranju na gitaro. Takoj, ko so zapazili, da straža zasleduje dva njihova tovariša, so pograbili palice, kamenje in vse mogoče orožje. Strelci, ki so bili popolnoma upehani, niso mogli ničesar opraviti proti taki množici. Zato so se pametno umaknili in oba preganjanca sta se zatekla v bližnjo cerkev, da si tam nekoliko odpočijeta.

Na pragu glavnih vrat je hotel don Juan vtakniti meč v nožnico, ker je bil uverjen, da ni niti spodobno niti krščansko, z golim orožjem vstopiti v hišo Gospodovo. Toda posrečilo se mu je le s težavo in spoznal je, da meč, ki ga drži v roki, ni njegov: Don Garcia je v svoji zbežanosti pobral prvi meč, ki ga je našel na tleh; orožje je bilo najbrž umorilnevo, ali od enega njegovih zaveznikov. Položaj je bil brezupen; obvestil je o njem svojega prijatelja, ki mu je dal že toliko dobrih svetov.

Don Garcia je namršil obrči, si grizel ustne, mečkal okrajnike svojega klobuka, se prestopal sem in tja, don Juana pa se je po tem razkritju začel lotevati nemir in kes. Po četrturnem premišljevanju, med katerim ni rekel don Garcia drugega kakor: »Zakaj ste spustili meč iz rok?« je le-ta povlekel dona Juana za rokav in mu rekel:

»Pojdite z menoj! Jaz bom poskrbel za vse.«
V tem trenutku je izstopil iz zakristije du-

hovnik in hotel oditi na cesto; don Garcia ga je ustavil.

»Imam li čast, govoriti s slavnim učenjakom Gomez-om,« mu je rekel in se globoko poklonil.

»Nisem učenjak,« je odgovoril duhovnik, kateremu se je očividno dobro zdelo, da je kdo videl toliko v njem. »Moje ime je Manuel Tordoya in sem vam na uslugo.«

»Častiti oče,« je rekel don Garcia, »ravno z vami bi bil rad govoril. Sporno je neko vprašanje o vesti, in če me ni varala govorica ste vi napisali glasovito knjigo »De casibus conscientiae«, ki je bila v Madridu predmet tolikim debatam.«

Duhovnika je obsenčilo častihlepije in je jecilaje odvrnil, da on sicer ni avtor omenjene razprave (mimogrede povedano, ta knjiga nikoli ni izšla) vendar pa, da se močno bavi s podobnimi stvarmi. Don Garcia je komaj čakal konca in je nadaljeval:

Za naše malčke!

Najcenejše in najhvalejnejše darilo našim malim je:

Moj zverinjak
knjiga s 45 slikami in k tem spajdačim besedilom, za pouk in kratek čas Din 5.—

Moji ljubčki
živalske slike za naše malčke na trdem močno vezanem kartonu Din 8.—

Mladi slikar
10 tiskanih predlog za porbarvanje s akverel - barvam ali pastel - barvniki Din 3.—

Črnpeter
staroznana, vesela družabna igra za zimске večere. 1 igra Din 3.—

Vse se dobi v
Zvezni tiskarni
in knjigarni
v Ljubljani, Wolfova ul. 1.

„MOJ MIR“
Kreditna in stavbna zadruga Maribor.

Rotovski trg št. 1
rabi stavbišča, stavbni material in stavbne delavce za Maribor, Celje, Ljubljana.

Velika zaloga klobukov in slaničnikov se dobi pri

Franc Cerar
družba z o. z.

tovarna v Stobu, pošta Domžale.
Prevzamajo se tudi stari klobuki in slaničniki v popravilo pri Kovačevic 1 Tršcan v Ljubljani, Prešernova ul. 5.
Sprejemanje v sredo.
Zaloga v Celju, Gosposka ulica št. 4.

Pohišstvo.

Spalne in jedilne sobe kuhinjske oprave, stalno v zalogi. — Ogleda se lahko vsaki dan. — Za blago jamčimo. — Prevzemamo vsa mizarška dela.

Erman & Arhar,
mizarstvo

Št. Vid nad Ljubljano.

MALI OGLASI:

Cena oglasom do 20 besed Din 5.—; vsaka nadaljna beseda 25 para, z davčino vred.

Krasna nova vila

z lepim vrtom in prostim stanovanjem v Ljubljani se ugodno proda. Vprašati pri družstvu hišnih posetnikov, Dunajska c. 17 od 4.—8. ure ali pismeno.

Enonadstropna hiša

na prometnem kraju v Mariboru z dobrodošlo trgovino s mešanim blagom in dvoriščno hišico z velikim skladiščem. Kupec dobi takoj stanovanje, trgovino in skladišče. Vici, Maribor, Glavni trg 5.

Kumov, Janež,

rdečo deteljico, semensko ajdo, lipovo evetje, suhe gobe itd. plačuje najbolje Sever & Co. Ljubljana, Volfova ul. 12.

Sprejemem takoj

pošteno in pridno delilico, katera bi se učila kuhati. Dogovori ustmeno in osebno na upravo lista pod „Pridna“.

Auto

osebni, Nessesdorfer, zelo dober, lepa karoserija 15/45 H-P, 6 sedežev, se po ugodni ceni proda. Chvatal, Ljubljana, Martinova cesta 30.

Gospod,

ki je dne 3. julija zvečer samostalno delnik v kavarni „Emona“ se prosil naj ga takoj vrne v upravo „Jutranje Novosti“, ako noče imeti posledico.

Hiša s pekarno

v največjem industrijskem mestu Slovenije 25.000 prebivalcev (brez konkurenčno veliki promet), se proda z celo investicijo za 300.000 dinarjev. Naslov pove uprava lista.

Uradnik

z večletno prakso vseh pisarniških del išče primerne službe. Sprejme tudi mesto delovodje, skladiščnika ali poslovodje. Ponudbe s navedbo plače pod »Delaven« na upravo »Jutranje Novosti«.

Knjigovodja,

bilančist, z večletno prakso išče službe. Cenj. ponudbe pod „Perfektna“ na upravo lista.

Malo hišo

z vrtom se kupi. Naslov v upravi lista.

Dve damski obleki

čisto moderni, najfinije suknjo, se po ceni proda. Naslov v upravi lista.

Novo pohišstvo,

obednica (mahagoni) in salonske garniture (pliš), skupno ali posamezno se proda najvišjemu ponudniku. Za ogledati v brzo-voznem skladišču južnega kolodvora v Ljubljani dnevno med 8.—11. in 14.—16. uro. Pismene ponudbe, vezane na 8 dni je vpsolati pod št. 631/II-23 na obratno ravnanje južne železnice v Ljubljani do 7. julija.

Lokal

(ali sobo) primeren za živiljarsko obrt iščem za takoj. Cena postranske stvar. Ponudbe pod »Podjetnik« na upravo lista.

Nova hiša

4 sobe, 2 kuhinje, jed. shramba klet in delavnica, velik vrt, še za zidavo na prometnem kraju za vsako obrt se proda. Kupec čez mesec dni stanovanje na razpolago. Zadnja cena 175.000 Din. Polzeve se pri sodarju na Viču št. 113.

Malo!

Priporočam se vsemu p. n. občinstvu za vsa soboslikarska in plesarska dela; posebno priporočam svojo novo iznajdbo, odpravljam vsako mokroto od od zidov v roku 48 ur; vse po najnižji ceni. Na plačilo počakam do 1 leta dni. Naročnike sprejemam, Hugo Pleško, Zagreb, Marulićeva ul. 6.

Blazine, žima

morska trava. Peter Kobal Kranj, Glavni trg tvornica vseh vrst blazin in žime in morske trave, modroce na peresih. Specijalna tvrdica za izdelovanje klubgarit. — Najnižje cene! — Najsolidnejši izdelki! — Zatevajte oferte in cenike!

Učenec,

star 17 let, ki ima že dve leti ključavniške učne dobe, želi mesta s hrano in stanovanjem. Cenjene ponudbe na pošto: Poljanec.

Iščem

večjo svoto pecojila proti polni pupilarni varnosti in ugodnim obrestim. Cenj. ponudbe na upravo lista pod „Varnost“.

Moško kolo „Jax“

s prostim tekom, malo rabljeno, se proda. Zelo lahek tek, Kračun, Čretnik — Poljane.

Letni manipulant

išče službo kot prevzemalec lesa in oglja. Nastop mogoč takoj. Cenjene ponudbe pod „Vestan“ na upravo lista.

Kostanjev les

za tanin kupujem vsako množino. Ponudbe s ceno, franko vagon v Sloveniji in množino na Rudolf Zoré & Co., Ljubljana, Gledališka ulica 7/II.

Premog-zdrob

čez 5000 kalorij nudim franko vagon Mestnje Din 2.800 za vagon. Takojšnja dobava za 10 vagonov, drugače 2 vagona na mesec. Cenjena naročila pod „Zdrob 5500“ na upravitelstvo.

Gospodična,

ki je absolvirala trgovski tečaj z dobrim uspehom, želi primerne službe, najraje v Ljubljani. Cenj. ponudbe prosil pod „Zanesljiva“ na upravo lista.

Pozor, tiskarne!

Prodajam poceni rokopis prevoda znamenitega angleškega romana v svrhu ponatisa in založbe. Naslov v upravi.

Proda se

posestvo, sestojče iz hiše v dobrem stanu, gospodarska poslopja, 8 orolov sveta, vrt, sadonosek, njive, 1/4 ure od postaje Rače, lepa lega, po zelo ugodni ceni. Ponudbe pod „Prilika“ na upravo lista.

Pohišstvo,

dobro ohranjeno-kompletna postelja s tubno in žimnato opremo, razne omare, kredenca, kuhinjska posoda, stenska ura, obleka, perilo, miza slike in drugo se proda na prostovoljni javni dražbi v nedeljo dne 15. julija jutraj ob 1/3 uri v Hrenovi ul. 17/II. levo.

Tražim domačicu

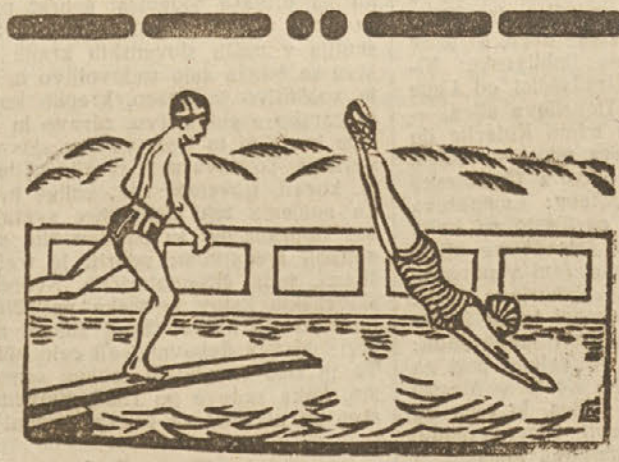
kučevnu lepo, nježno odgojeno in obravnavano, zdravo besprekornog vladanja, dobre prirode, okretnu i veštu u kuhanju; ja sam samac, veletrgovac, dobru sitiran, gde bi se mogla i udomiti. Ponudbe sa fotografijom na adresu: Milan Ivković, Novi Sad, Kralja Petra ul. 1.

Inteligentna vdova

restavratorka srednjih let, si želi v svrhu zboljšanja restavracije dobiti primerne moza s kapitalom ali premoženjem; prednost imajo strokovnjaki v tej obrti, vdomci niso izključeni. Slike in pisma naj se pošljejo pod „Lepe bodočnosti št. 38“ na upravo lista. Tajnost zajamčena.

Pisalni stroji itd.
Mehanična delavnica (popravljalnica)
LJUBLJANA
Selenburgova ulica 6/1.
L. BARAGA.

Protiv znojnih nogu upotrebite
HÖFER PUDER br. III.
Dobliva se u svim apotekama i drogerijama.
RAVE d. d., ZAGREB.

Različno kopalno perilo za dame in gospode!

A. & E. SKABERNE
Ljubljana, Mestni trg št. 10.

Premog
Oglje
Drva

Podpisana tvrdka prodaja:
Trboveljski I^a premog in bukovo oglje
iz svojega skladišča na južnem kolodvoru, ter suha, trda in mehka drva rezana v dolžino za kuhinjsko vporabo iz svojega skladišča na Zelenem hribu.
Premog in oglje se oddaja v detajlu v vrečah, ali en gros v celih vagonih z 10% popustom od fakturnega zneska za združene odjemalce ali posameznike.
Vsa goriva se odpremijo po želji po naših vpregah na dom.
Naročniki naj se javijo pri podpisani tvrdki:
„IMPEX“
ekspozitna in importna družba z o. z. v Ljubljani
Krekov trg št. 10, I. nadstropje.